

godt ville være med til, at deres produkter – korn, grise, fisk, og hvad det er – fik det billige, så de bedre kunne konkurrere med andre. Det synes jeg er fornuftig snak, men det andet er overbud af den værste art. Det svarer også til den romantik, den samme ordfører i går gav udtryk for, at nu skulle coasterne altså bare sejle rundt i de danske farvande. Hvis coasterne skal sejle, og hvis færgerne skal sejle, skal der altså nogle penge ind på en eller anden måde.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er jo ikke noget nyt standpunkt fra hr. Tommy Dinesens side, men derfor bliver det jo ikke mere sandt.

Det er jo heller ikke et nyt standpunkt fra hr. Tommy Dinesens side, at han anfægter beløbsstørrelsen. Men jeg kan henvise til et spørgsmål til ministeren, som svarede, at det ville koste de her små 5 mio. kr., at de fastboende beboere på de 27 småøer fik gratis transport. Det er en helt afgrænset problematik, som jeg ikke synes det er værd at bruge så mange ord på mere, for det lader til, at hr. Tommy Dinesen har haft den opfattelse i 20 år, at sådan skal det være og sådan skal det ikke være.

Hr. Tommy Dinesen hører ikke efter, når der begynder at komme røster ikke fra formanden for øsammenslutningen, men fra visse øer, om, at de gerne vil have det; og når man refererer til, at der er et eksempel i Stockholm, der fungerer glimrende, så hører hr. Tommy Dinesen heller ikke efter.

Vi fastholder, at det er en god ting, men som så mange andre ting kræver det selvfølgelig noget tid, før man får andre overbevist. Vi kan ikke acceptere, at man skal være udsat for en særlig belastning, fordi man bor på en af de små øer, i modsætning til når der bliver lavet en bro over til den. Vi synes, det er helt urimeligt, at det kun skal være gratis, når der er broer, men ikke, når der er færger.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Altså de 5 mio. kr. passer jo ikke nogen som helst steder. Bornholmerne skal bruge over 100 mio. kr. Skal bornholmerne ikke have de samme goder som alle andre? Læsø Færgefart er heller ikke med i det her. Skal det så ikke være gratis at tage til Læsø, Marstal og alle de andre

steder? Hvis ministeren har sagt 5 mio. kr., så har ministeren i hvert fald løjet eller sagt noget sludder.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg ved ikke, om det er, fordi hr. Tommy Dinesen ikke har læst, hvad det er for et forslag, vi behandler, og hvad det er for en ordfører, der er på talerstolen. Det er et forslag til trafikstøtte til de 27 små øer, og der er stillet et spørgsmål, som er blevet skriftligt besvaret.

For at følge det op: Det er også de færger, vi snakker om i dag. Det er det, det drejer sig om, og vi har fået det svar – og hr. Tommy Dinesen har også fået det – at det vil koste 5 mio. kr.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 27: Forslag til lov om midlertidigt stop for opførelse og nyindretning af spaltetalde i landzone.

Af Bent Hindrup Andersen (EL) og Keld Albrechtsen (EL).
(Fremsat 21/10 97).

Sammen med denne sag foretoges:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 70:

Forslag til folketingsbeslutning om stop for store svinebedrifter m.v.
Af Kristen Touborg (SF) m.fl.
(Fremsat 14/11 97).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevarerministeren (Henrik Dam Kristensen): Vi har her med to forslag at gøre: Enhedslistens lovforslag om stop for byggeri med spaltegulve, indtil en ny vandmiljøplan foreligger, og SF's beslutningsforslag om at forbyde staldbyggeri til over 250 dyreenheder.

Man kan have sympati for de hensyn, der ligger til grund for begge forslag. Det er jo vigtige spørgsmål om kvælstofbelastning, vandmiljø, arbejdsmiljø, sundhed og husdyrvelfærd, og det er alle områder, som har regeringens store bevågenhed, men også områder, som regeringen allerede har taget flere initiativer på og også agter at tage yderligere initiativer på i den kommende tid.

Stoppet for stalde med spaltegulve skulle efter Enhedslistens forslag være, indtil der forelå en ny vandmiljøplan. Så kunne man jo sige, at så behøver det måske ikke at være ret lang tid, for jeg tror, det er ret klart for alle i Folketinget i dag, at netop i disse timer forhandles der intenst om en ny vandmiljøhandlingsplan, og jeg har grund til at være optimistisk. Vi får se ud på aftehen.

Enhedslisten hævder, at spaltetalde er dårlige for arbejdsmiljø og indeklima. Der er ingen tvivl om, at indeklimaet i stalde afhænger af mange forhold og ikke kun af den gulvtype, man vælger. Der er støvgener fra halm, og ammoniakken i gylle kan give gener både for dyr og for mennesker. Indeklimaet i stalde afhænger kun i et vist omfang af gulvtypen. Det er lige så vigtigt at tale om ventilationssystemer, belægningsgrad, udformningen af gyllesystemer og brug af halm. De er også alle særdeles vigtige faktorer for indeklimaet. Der er ingen tvivl om, at brug af halm i staldene øger grisenes velfærd; til gengæld kan halm også øge nogle gener eksempelvis af støv, der kan være til ulempe for i øvrigt både dyr og mennesker.

Så er der også i Enhedslistens forslag hensynet til dyrevelfærd. Det er også noget, vi inden for de sidste uger gentagne gange har fået lejlighed til at diskutere også her i Folketingsalen.

Jeg vil gerne slå fast endnu en gang, at det er regeringens klare målsætning løbende at skabe forbedringer i staldindretningen til gavn for øget dyrevelfærd. Vi har investeret forholdsvis mange penge i forskning, vi har investeret mange penge i produktudvikling, og jeg vil

gerne sige helt klart, som jeg før har sagt, at regeringen i løbet af den kommende tid vil sætte sig ned og gennemgå de forhold og den lovgivning, der er, med den indgangsvinkel, at dyrevelfærd er noget, der skal tænkes på af landmanden, ikke mindst når vi taler om den situation, at der er brug for om- eller nybygning. Der bør det være lige så naturligt, at man tænker på dyrevelfærd og arbejdsmiljø, som at man tænker på produktivitet. Det er den holdning, som regeringen har til det.

Vi har konstateret, at mange landmænd har forstået de signaler, men vi har også konstateret, at der er nogle, som ikke helt har forstået dem.

Jeg synes, der er grund til at være optimistisk med hensyn til forbedrede dyrevelfærdsregler. Regeringen er i hvert fald optaget af det og vil styrke indsatsen på dette område.

Vækstfremmere er også nævnt i forslaget. Her behøver vi heller ikke at bruge så mange ord på det. Det er velkendt, at regeringen bruger alle til rådighed stående midler for at stoppe brugen af vækstfremmere, og der vil i løbet af få dage komme et forslag til afgift på vækstfremmere.

Enhedslisten begrundet også forbudet mod spaltetalde med en økologisk indgangsvinkel. Jeg tror, man må lade, at den enkelte landmand, som beslutter sig for det nye staldsystem, godt er klar over, hvilke konsekvenser det valg får på lang sigt. Så meget tillid må jeg sige at jeg har til den enkelte landmand.

Jeg vil gerne sige om Enhedslistens forslag: Jeg har sympati, oven i købet stor sympati, for de dyrevelfærdsmæssige elementer, som ligger i det, men tilkendegiver, at det vil regeringen tage hånd om på andre måder. Vi vil ikke specifikt gå ind og gøre os til herre over, hvilket staldsystem den enkelte landmand skal bruge. Vi vil hellere vende det rundt og sige, at vi vil være optaget af at stille nogle dyrevelfærdskrav ude i staldene og i øvrigt alle andre steder, hvor der er grund til at stille dem, og så må systemerne derefter indrette sig efter dem. Jeg har forstået, at f.eks. også svenskerne har spaltegulve, ikke bruger vækstfremmere osv.

Jeg er mere optaget af tankegangen om, at vi som politikere påtager os et ansvar for nogle generelle, klare målsætninger på dyrevelfærdsområdet, og så er det lidt mere op til den enkelte landmand at sørge for, at de bliver implementeret, og på hvilken måde han/hun vil gøre det; det skal jeg ikke gå så højt op i.

Til SF's forslag om at forbyde byggeri af svinestalde til over 250 dyreenheder, indtil der er udarbejdet retningslinjer af amtsrådene, kan der gives mange kommentarer. Jeg vil nøjes med at sige, at amtsrådet allerede i dag har kompetence til at afslå svinefarme til over 250 dyreenheder, hvis de er i strid med de miljø- og naturhensyn, herunder også grundvandsinteresser, som amtsrådet skal varetage. Det skal ske på grundlag af en vurdering af hver enkelt ansøgning efter planlovens landzonebestemmelser og en vurdering af, hvad der påvirker miljøet osv. Det er de forhold, der er i dag, og miljøministeren er opmærksom på de instrumenter, der ligger i det nuværende VVM-direktiv.

Men så kan der være nogle andre grunde. Jeg mener ikke, der eksempelvis kan være miljømæssige grunde til ikke at gå højere op, men der kan være andre legale politiske grunde til, at man ikke ønsker ejendomme til over 250 dyreenheder.

Jeg synes egentlig, at Folketinget skal rose sig selv. Længe før det blev moderne at have store debatter i aviserne om strukturudvikling, skatteregler osv., som vi har oplevet her på det seneste, besluttede Folketinget rent faktisk at finde ud af, hvad der er fup og fakta i den debat. Jeg tror, det var i forholdsvis bred enighed, vi i foråret bad en gruppe mennesker om at sætte sig ned og analysere alle de diskussionsemner, der er her. Vi gav dem et klart kommissorium, og vi bad dem om inden udgangen af 1997 at vende tilbage med svar på de spørgsmål, vi havde stillet.

Jeg har den principielle holdning, at når vi nu har bedt nogle mennesker om at give os et materiale, som gør, at vi kan diskutere det her med mere fast grund under fødderne og måske lidt mere kvalificeret, bør vi også vente og se, hvad der kommer ud af det.

Så jeg vil sige i relation til SF's forslag, at jeg vil vente på udvalgsarbejdet. Når vi har fået set på det og vi har fået det analyseret, vil regeringen tage op til overvejelse, om der er brug for politiske initiativer.

Når der så her er tale om en afvisning af begge forslag, synes jeg, man meget klart skal mærke sig, at regeringen, specielt når det gælder dyrevelfærd, er fuldstændig enig i intentionerne, og at regeringen, også når det gælder strukturudviklingen i landbruget, er optaget af den og derfor har været medvirkende til, at det udvalg er blevet nedsat. Nu venter vi bare på

rapporten, så vi kan få mere fast grund under fødderne.

Peter Christensen (S):

Statsministerens budskab angående dyrevelfærd i svinestalde er gået rent ind hos de fleste politikere og langt hovedparten af den danske befolkning og det på trods af, at partiet Venstre af al magt har prøvet at afspore debatten med formanden i spidsen, som gik mere op i statsministerens staldbesøg end i, hvad det egentlig drejede sig om, nemlig dyrevelfærd.

Det er desværre blevet således i svineproduktionen eller i hvert fald i dele af svineproduktionen, at den er blevet så effektiv, at man nu behandler dyr som ting, og når man er kommet så langt ud, at man behandler dyr som ting, har man mistet etik og moral. Derfor er det på tide, at vi stopper op og vurderer, om det nu er det rigtige, vi gør.

På den baggrund hilser jeg Enhedslistens lovforslag velkommen. Dog mener jeg ikke, at et forbud mod spaltestalde vil løse alle disse problemer. Der er mange andre hensyn, der skal tages for at løse problemerne. Det kan være dyretætheden, altså antal dyr pr. kvadratmeter, det kan være fravæningstid, det kan være ventilation, det kan være lys, det kan være varme, osv., og det er vigtigt, at alle disse faktorer indgår i svineproduktionen. Det er egentlig også en nødvendighed, for hvis man vil undgå brugen af vækstfremmere – og det ser jeg gerne frem til at vi opnår – bliver man nødt til at tage alle disse hensyn. Vækstfremmere påvirker jo ikke blot dyrenes, men altså også menneskenes sundhed.

Vi er meget positive over for intentionerne i det forslag, der er kommet fra Enhedslisten, men vi mener ikke, at forslaget er nok. Derfor vil vi opfordre ministeren til fortsat at arbejde effektivt for, at der bliver gode staldforhold, og det gælder både nybygninger og de bestående stalde.

Med hensyn til det udvalg, der er nedsat, den undersøgelse, ministeren går i gang med, og de forslag, han kommer med, ser vi selvfølgelig gerne, at det sker i et samarbejde med landbrugets eksperter, men også med eksperter i dyreetik og dyrevelfærd.

Angående beslutningsforslag nr. B 70 kan jeg på samme vis, som jeg lige har sagt om Enhedslistens lovforslag, sige, at det også umiddelbart er et sympatisk forslag. Jeg tror, der er mange her i landet, mig selv indbefattet, der er bekym-

ret over den udvikling, der sker med stordriften, men om vi skal forbyde over 250 dyreenheder, er jo noget, vi har vurderet før, da vi lavede forbudet mod de 500 dyreenheder. Det er altså ikke en tanke, der er os fremmed.

Skal man argumentere for 250 dyreenheder som maksimum, kræver det selvfølgelig også, at man har sine argumenter i orden, og jeg har ikke fået nogen påvisning af, at virksomheder med 500 dyreenheder skader miljøet mere end to ejendomme med 250 dyreenheder. Jeg har ingen eksempler derpå, men det kan være, at SF's ordfører kan komme med nogle eksempler.

Der er den fordel ved disse store virksomheder, at de har en VVM-vurdering, og på den måde har man nogenlunde en miljømæssig kontrol med, hvad der sker. Dog synes jeg, man skal vurdere, når man giver denne VVM-godkendelse, hvordan grundvandet er i det område, hvor virksomhederne bliver etableret. Det kan være lidt bekymrende, hvis man godkender sådanne svinefarme, samtidig med at grundvandet i forvejen er truet af nitratforurening, og det vil sige, at man skal kunne gribe ind, uanset om de overholder harmonikravene.

Socialdemokratiet afventer Strukturudvalgets redegørelse, og ud fra den vil vi videre tage stilling til udviklingen i landbruget. Men selv om vi har sympati for forslaget, kan vi ikke anbefale det.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Hr. Peter Christensen efterlyser et bevis for, at en gris, der står i en stor besætning, har en større forureningsgrad og er en større miljøbelastning end en gris, der står i en lille besætning. Det bliver ikke fra SF, hr. Peter Christensen får den bevisførelse.

Men vores holdning er, at de store bedrifter fastlåser strukturen meget kraftigt, og det indebærer jo så, at hvis man først har fået oprettet et meget stort antal store bedrifter, er det meget vanskeligt at lave en ændring af harmonibegrebet f.eks. fra 1,7 dyreenheder pr. ha til 1,4. Så opstår der et virkelig stort problem for de store bedrifter, for det vil være meget, meget vanskeligt at skaffe den jord, der er nødvendig, inden for en overskuelig tidsramme.

Jeg vil godt spørge Socialdemokratiet, om den del ikke bekymrer Socialdemokratiet

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Det håber jeg også jeg gav udtryk for i min ordførertale, ellers har jeg udtrykt mig meget uklart, men det har bare ikke noget at gøre med vurderingen af det miljømæssige. Det er i forbindelse med strukturudviklingen i landdistrikterne osv., at man bør overveje, om det er den rigtige vej.

Jeg afsluttede sådan set også mit indlæg med, at jeg sagde, at når Strukturudvalget var færdigt, ville vi vurdere de her ting.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er til hr. Peter Christensen fra Socialdemokratiet. Hr. Peter Christensen sagde, at der ikke var grund til det her, fordi der bliver arbejdet med sagen.

Som jeg forstår statsministerens melding, skal der nogle regler til om halmbaserede husdyrsystemer. Hvis det ikke ender med det, er det ikke alene forkert, at statsministeren har været i en stald, så giver han også en forkert besked, for det er det, statsministeren har sagt.

Er det så ikke rimeligt, at man laver et midlertidigt stop, når der bygges for ca. 3 mia. kr. i år af ting, hvoraf i hvert fald ting for de 2 mia. kr. ikke kan bruges ifølge statsministerens melding? Er det så ikke rimeligt at lave et midlertidigt stop, indtil man har de forslag på banen?

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Jeg tror ikke, at hr. Bent Hindrup Andersen bør være bekymret over, at vi er optaget af det her problem, og at der vil ske et hurtigt arbejde. Det, jeg gav udtryk for, var, at afskaffelsen af spaltetalde ikke løser alle problemer, og jeg nævnte alle de andre faktorer. Og jeg synes, at både ministeren og jeg har taget statsministerens udsagn alvorligt i vores indlæg.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg kommer tilbage til ministerens tale i mine afsluttende bemærkninger. Men jeg synes egentlig ikke, at regeringen kan tages alvorligt i det her spørgsmål.

Når man afviser både det forslag, der er fremsat af hr. Kristen Touborg, og det forslag, der er fremsat af mig, så mener jeg egentlig ikke, at regeringen kan tages alvorligt.

Det, der bygges i øjeblikket, er fuldspaltestalde, og det er store fabrikker med fuldspaltestalde til over de 250 dyreenheder, og det er sådan set det, som begge forslag prøver at line op. Og hr. Peter Christensen ved jo udmærket, at der ligger amtsansøgninger om disse stalde.

Så jeg må konkludere, at det ikke er at tage sagen særlig alvorligt, når man ved, at der ligger store ansøgninger, som det er nødvendigt at stoppe. Beboerne i de områder er også meget uenige i det, og så vil regeringen ikke gøre noget ved det. Det er så en anden ting. Det vender jeg tilbage til bagefter. Men når hr. Peter Christensen kan sige, at man tager sagen alvorligt, er det ikke rigtigt.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Når statsministeren lægger meget vægt på, at der skal bruges halm i svineproduktionen af hensyn til dyrevelfærd – det var jo noget af det, statsministeren lagde allermost vægt på i Holstebro – så er spørgsmålet til Socialdemokratiets ordfører: Er Socialdemokratiet enig i, at når man skal anvende halm i svineproduktionen af hensyn til dyrevelfærd, så er man også nødt til at ophøre med at have fuldspaltestalde, eller finder Socialdemokratiet, at de to ting er mulige at forene?

Det finder jeg vil være ret afgørende for en afklaring af, hvorvidt statsministerens ønsker kan blive opfyldt.

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

For at tage det sidste angående spaltestalde først er det altså muligt at bruge halm i spaltestalde. Det er facts.

Angående Enhedslistens konklusion, at vi ikke tog det her alvorligt, må jeg sige, at vi tager det mere alvorligt, end Enhedslisten gør, idet vi siger, at der er mange andre faktorer, der spiller ind i dyrevelfærd og menneskers sundhed end det, der ligger i Enhedslistens forslag.

Så jeg kalder det grov manipulation, hvis jeg bliver skudt i skoene, at Socialdemokratiet ikke vil noget inden for dyrevelfærd.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er til hr. Peter Christensens bemærkninger om, at det er muligt at bruge halm i en fuldspaltestald i svineproduktionen:

Jeg vil ikke bestride, at det er muligt, men jeg vil godt høre Socialdemokratiets ordfører: Hvor længe mener man at det vil være muligt at få

gyllen ud fra de fuldspaltestalde, hvis man bruger halm i en mængde, som kan have nogen som helst indflydelse på dyrevelfærd?

Efter min ringe indsigt i de forhold må jeg sige, at jeg tror, det er en meget dårlig idé, Socialdemokratiet her er ved at udvikle. Jeg håber, at der ligger mere bag statsministerens ønsker, end der ligger bag hr. Peter Christensens ønsker.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg sår ikke tvivl om, at Socialdemokratiet inklusive statsministeren taler alvorligt om den danske industrialiserede svineproduktion, men når det gælder om at gøre noget ved den, er det, jeg siger, at lakmusprøven på, om det er troværdigt eller ej, viser sig dér. Og indtil vi finder ud af, hvordan det skal gøres, er der brug for et øjeblikkeligt stop, fordi byggeriet eskalerer voldsomt: For 3 år siden var det for små 2 mia. kr., så var det 2,5 mia. kr., og i øjeblikket vurderer man, at der bygges for 3 mia. kr., og så er det, at jeg i vores forslag siger, at i hvert fald to tredjedele af det byggeri ikke kan bruges til noget fornuftigt fremover.

Jeg har ikke så meget tillid til landmændene, at de selv er klar over, at de også skal bruge det på længere sigt. Derfor mener vi, at vi bliver nødt til at hjælpe dem på vej ved at sige, at nu skal vi have et midlertidigt stop både for de store stalde og for spaltestaldene. Jeg er spændt på at høre svaret fra hr. Peter Christensen.

Jeg vil gerne gentage det, som hr. Kristen Touborg har sagt om, at det er fuldspaltestaldene, vi går efter. Det er ikke en delvis spaltestald, som man kender fra Sverige, og som kan være meget fornuftig. Det er fuldspaltestaldene, og det er dem, der bygges til slagtesvinene. Hvordan skal det løses?

(Kort bemærkning).

Peter Christensen (S):

Det er jo et teknisk problem. Jeg har ikke udtalt mig om, at det var det ideelle staldsystem, og det var heller ikke det, jeg blev spurgt om. Jeg blev spurgt, om det kunne lade sig gøre, og det kan det.

Jeg må stadig væk gentage, at afskaffelsen af spaltestalde jo ikke løser de her problemer, og samtidig må jeg gøre opmærksom på, at der på nuværende tidspunkt er godkendt 15 af den type virksomheder, vi taler om, og det kan man vel ikke sige er det mest voldsomme tal, man har oplevet her i verden.

Henning Urup (V):

Lovforslaget om midlertidigt stop for spalte-stalde rummer på visse punkter nogle positive elementer, men det er dog samtidig så enøjet i sit budskab, at det er vanskeligt at se det som et realistisk forslag.

I Venstre er vi meget indstillet på, at man fortsat skal udvikle staldene i retning af bedre arbejdsmiljø og mere dyrevelfærd. Vi er også indstillet på, at bedre arbejdsmiljø og dyrevelfærd går gennem efteruddannelse og forskning og indsamling af data hos de pionerer blandt landmændene, som er godt i gang med at afprøve nye veje.

Hertil kommer, at forbrugerne nu også viser sig villige til at betale mere for øget dyrevelfærd, således at markedet nu animerer til en justering af hidtidige produktionsformer.

Det er kun godt med alle de nye tiltag, for herved får vi en vifte af nye muligheder, for vi skal jo ikke bare tilbage til de gamle staldsystemer med halm, trillebører, dårlig luft og overbelastede staldfolk.

Det fremgår af lovforslaget, som om det kun er svin i spaltestalde, der forurener, men det bør vel retfærdigvis siges, at svin på friland går ude hele året, men at der halvdelen af året intet plantedække er til at optage deres efterladenskaber, hvilket jo unægtelig også må give en forurening.

Det hedder sig også, at det i dag kun ved hjælp af kunstgreb kan lykkes at bringe halmen tilbage til markerne. Man kan vel omvendt sige, at det er et kunstgreb, dersom man samler halmen sammen, bruger den hos grisene for så et halvt år senere at bringe den ud på marken igen. I dag snittes halmen derimod direkte bagud af mejetærskeren og bidrager til opbygningen af et frugtbart humuslag.

Som en yderligere kommentar til bemærkningerne til lovforslaget kan jeg oplyse forslagsstillerne om, at det er videnskabeligt bevist, at stalde med vådfoder, fuldspaltegulv og ingen halm er langt mere støvfri end stalde med fast gulv, halm og tørfodringsystem. Men lad os være positive over for, at fremtiden vil give os systemer, der kombinerer alle egenskaber. Venstre må derfor afvise lovforslag nr L 27.

Til B 70 skal jeg, idet vores ordfører ikke kan være her, fremføre følgende: Den dagsorden, som SF selv har været med til at fremsætte og stemme for den 3. april 1997, forudsatte, at der blev sat et analysearbejde af strukturudviklingen i dansk landbrug i gang. Det arbejde er

snart færdigt. Det er derfor urimeligt at gribe til hovsaløsnings her og nu, som skaber usikkerhed i erhvervet.

Endelig kan det nævnes, at Venstre er med i forskellige tiltag på miljøområdet, bl.a. tre beslutningsforslag, som sikrer grundvandet, således at vi på den måde kan begrænse brugen af pesticider.

Grethe Rostbøll (KF):

Fra Det Konservative Folkeparti vil vi gerne tilslutte os Venstres synspunkter i disse sager.

Vibeke Peschardt (RV):

Så nemt går det jo ikke for mig, men jeg vil sige til både SF og Enhedslisten, at der bestemt er sympatiske takter i de to forslag om spaltegulv m.v. I Det Radikale Venstre er vi enige i de hensigter, altså i de mål, der ligger bag forslagene, nemlig bedre dyrevelfærd, mere halm i svine-staldene, fornuftig balance i gyldespredningen, så den ikke fører til overforbrug af kvælstof, bedre indeklima osv. osv.

SF inddrager i bemærkningerne til sit beslutningsforslag også pesticidforbruget på markerne og strukturudviklingen i landbruget, emner, som vi som bekendt er meget, meget optaget af. Det er faktisk også baggrunden for, at Det Radikale Venstre har været direkte årsag til at få nedsat de to udvalg, der arbejder lige nu, nemlig Strukturudvalget, der skal se på den uheldige udvikling hen imod megalandbrug på bekostning af det selvejede, og Drikkevandsudvalget, hvis konklusioner gerne skulle bruges til at sikre en ordentlig plan for et rent drikkevand.

Vores udgangspunkter kan lines op i to hovedpunkter: For det første skal problemerne med strukturudviklingen, dyrevelfærd og drikkevandet løses, og for det andet skal landbruget og landmændene inddrages i løsningen af problemerne. Sådan har vi arbejdet med det her i mange år, og det har vi ikke fået særlig mange roser for, men det var alligevel os, der i begyndelsen af 1990'erne var ophav til gødskningsregnskaberne, der nu kan videreudvikles – håber jeg – til at få gennemført en overforbrugsafgift på kvælstof og nedsættelse af gødskningsnormerne.

Først til Enhedslisten:

Enhedslistens forslag er primært et ønske om en timeout på 1 år for bygning af spaltestalde, indtil man har en ny vandmiljøplan klar, og indtil danske landmænd er klar til at gå over til

økologisk drift. Det sidste vil nu nok ikke ske i løbet af kun 1 år. Om at byggestopet skal redde vandmiljøet, må man jo sige, at der ikke er nogen direkte årsagssammenhæng.

Det er der til gengæld i forhold til dyrevelfærden. Svinefarmerne vil i givet fald bygge andre store stalde. En del af dem er allerede i gang med det inspireret af bl.a. de britiske forbrugere og det store britiske marked for dansk eksport, der fra 1999 kun vil have grisekød fra bedrifter, hvor dyrevelfærden er bedre end den, der findes i de nuværende danske svinestalde. På slagterierne har jeg fået oplyst, at man kalkulerer med, at englandseksportens andel af eksporten af svin vil udgøre 32 pct. i år 2000, altså næsten en tredjedel.

Med hensyn til dyrevelfærden i spaltetalde- ne er vi sådan set næsten enige med Enhedslisten. Dyrevelfærdsmæssigt er det ikke nogen god måde at have svin på, men vi synes, at der er andre måder at ændre det på end ved at indføre et byggestop.

I Det Radikale Venstre er vi parat til at ændre i dyrevelfærdslovgivningen og ad den vej forbedre forholdene i staldene for både dyr og mennesker. Jeg vil gerne opfordre til hurtigst muligt at gå i gang med en revision af bekendtgørelsen om beskyttelse af svin, så de absolutte minimumsregler i den nuværende bekendtgørelse forbedres.

Med hensyn til SF's forslag vil jeg sige, at det jo rammer lige ind i hele den problematik, der for øjeblikket behandles i Strukturudvalget. Vi mener, at man skal afvente rapporten fra det udvalg. Det hævdes, at den er klar den 19. januar, altså om knap 2 måneder.

I Det Radikale Venstre er vi inderlige modstandere af de store svinefabrikker. Vi er derfor indtil videre også tilfredse med, at miljø- og energiministeren nu er indstillet på at lave et landsplandirektiv om regionplanlægning og landzoneadministration. Landsplandirektivet skal sikre, at anlæg til intensiv husdyrproduktion, altså grisefarme, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, ikke placeres i områder, hvor der er risiko for, at anlægget alene eller sammen med andre anlæg vil have væsentlige skadevirkninger på grundvandet, det øvrige vandmiljø samt natur- og landskabsværdier.

Der er altså temmelig meget elastik i det her, så vidt jeg kan se, og det kunne jo betyde, at man kunne bruge det restriktivt.

Det betyder, at amterne nu skal tage hensyn til f.eks. grundvandsinteresser ved en VVM-godkendelse, men også, at ministeren kan indkalde en godkendelse, hvis der er tvivl om, hvorvidt naturinteresser og vandreservoarer er tilstrækkeligt tilgodeset.

Vi kan ikke støtte de to forslag.

Aage Brusgaard (FP):

Når vi ser på selve dagsordenen, er de to forslag jo skilt ad, og nu tilhører jeg jo et ret stort parti, så vi har også skilt ordførerskaberne, så det er mig, der skal tage L 27, og hr. Niels Højland B 70. Det må vi prøve at klare ved, at hr. Niels Højland kan komme herop i anden runde.

Med hensyn til L 27 har vi en vis sympati for, at der skal være kontrol med, hvad vore grise går rundt i. Men det er egentlig sådan, at de, der bedst kan justere det, er landmændene selv. Hvis englænderne ikke vil have grise, der har været bundet, og hvis de ikke vil have grise, der har gået på spalter, skal landmændene nok sørge for, at staldsystemet bliver lavet om. Og i øjeblikket bliver der jo bygget mange stalde, men jeg tror ikke, der er mange af dem, der er fuldspaltede; det er de i hvert fald ikke hos dem, jeg har talt med.

Jeg forstår ikke rigtig § 1, hvor der står, at det ikke skal tillades at opføre eller nyindrette spaltetalde i landzoner. Jeg vil godt spørge Enhedslisten, hvor pokker man så havde tænkt sig at indrette stalde, hvis det ikke skal være i landzoner. Vi har jo kun to zoner i lovgivningen, og den ene er landzone og den anden byzone, så det må jo være byzoner, der ellers kunne blive tale om.

Så står der noget om, at arbejdsmiljøet i spaltetalde er kritisabelt for de mennesker, som arbejder i dem. Det er rent faktisk omvendt, for de steder, hvor landmændene får lungesygdomme og ikke kan få luft og går med masker – og det er helt klart et reelt problem – er faktisk i de ældre stalde med halm og strøelse; det er ikke så meget i de nye stalde. Så der er nok nogle ting, hr. Bent Hindrup Andersen skulle tage ud og se på.

Vi kan ikke støtte forslaget, som det foreligger, for vi mener egentlig, det er noget, landmændene selv regulerer i forhold til det, køberne til vore svin ønsker.

Det andet forslag, om stop for de store svinebedrifter, er nok hovedsagelig blevet til på grund af de svinegårde, vi får på Mors. Det er hos mine naboer, de fleste af dem bliver bygget,

og det er derfor, jeg bor på Gylleøen i øjeblikket. Men de fire sager, der har været tale om, er alle sammen anket til Naturklagenævnet, og her sidder jeg, så derfor vil jeg mene, det er uheldigt, hvis jeg overhovedet kommenterer forslaget, for så kan jeg blive inhabil i Naturklagenævnet. Men hr. Niels Højland vil måske sige et par ord om det.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Fremskridtspartiets ordfører, hr. Aage Brusgaard, var med en vis humor inde på spørgsmålet om landzone og byzone, og at det vel altid er i landzone, man lægger produktionen; men det er vel ikke nødvendigvis så indlysende. Jeg erindrer nemlig, at den nuværende miljøkommissær, fru Ritt Bjerregaard, på et tidspunkt foreslog, at man skulle henvise alle store svinefarme til industriområderne, fordi de erved ville blive anbragt dér, hvor de hører hjemme, når produktionen nu er blevet industriel, så jeg vil godt spørge hr. Aage Brusgaard, om han finder, at noget sådant er helt utænkeligt.

Derudover vil jeg godt sige, at vores forslag går ikke specifikt på Mors og de fire svinefarme, der er ved at blive etableret her. Vi har faktisk set på forholdene på landsplan, for vi kan se, at der er problemer og bliver problemer mange andre steder end på Mors.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil godt sige til landmanden hr. Kristen Touborg, at Fremskridtspartiet mener altså, at svin hører til på landet, og det gør kreaturer også. Hvis vi skal til at indrette svinefarme osv. i industriområderne, bliver der jo mange andre problemer, for så må der ikke være det, vi kalder fødevarerproducerende fabrikker osv. osv. Det har jo noget at gøre med sygdomsrisiko og transport til og fra osv. Så jeg mener, at husdyr, der skal slagtes eller malkes, helt klart hører til i landzonen.

Addi Andersen (CD):

Det første forslag viser, at Enhedslisten har en utrolig evne til at bringe landbruget i miskredit.

Enhedslisten burde vide lige så godt som vi andre, at landbruget selv arbejder med at forbedre dyrevelfærden. Udviklingen går netop mod mindre industrialisering, og 50 pct. af nybyggeriet indrettes til løsgående søer. Men målene kan ikke nås fra den ene dag til den

anden, og vi skal også have andre EU-lande med. Hvis noget af svineproduktionen flytter ud af landet, flytter problemerne bare med, og det gavner ikke dyrene.

Vi er alle optaget af at gøre forholdene bedre for dyrene, og det er landmændene og, som vi har hørt, fødevareministeren også. Men det resulterer selvfølgelig på længere sigt i dyrere fødevarer, og det vil såmænd ikke genere mig, for netop på grund af landmændenes dygtige og intensive arbejde kan vi købe utrolig billig mad i Danmark.

Desværre tror jeg ikke, at den hellige forargelse over landmændenes påståede dårlige behandling af dyrene rækker længere, end til man har set supermarkedets tilbud om fem kyllinger til 80 kr.

CD kan altså ikke støtte forslaget.

Til det andet forslag vil jeg sige, at efter min bedste overbevisning er det ikke de store svinebedrifter, der betyder noget for belastningen af miljøet, men antallet af dyr i forhold til bedriftens areal. Reglerne for, hvor mange dyr der maksimalt må være i forhold til arealet, er ens for såvel store som små bedrifter, og de store brug har råd til at investere i bedre miljøteknologi; det har de mindre brug ikke. Og en anden fordel ved store bedrifter er, at der er flere arbejdspladser, så ejerne ikke skal arbejde alene.

I øvrigt er etableringen af store bedrifter for nedadgående, og da Veterinærdirektoratet anfører, at den kritiske størrelse ligger over den nuværende størrelse af de danske bedrifter, vil CD ikke stemme for SF's forslag, selv om der selvfølgelig er både positive og negative faktorer ved alt for store bedrifter.

Ole Donner (DF):

De to forslag, vi behandler her, henholdsvis beslutningsforslag nr. B 70 og lovforslag nr. L 27, kan Dansk Folkeparti ikke støtte, og når vi ikke kan det, skyldes det bl.a., at vi mener, det vil være et unødigt indgreb over for landmændene, hvis man begynder at begrænse deres muligheder for at tjene til livets ophold.

Bemærkningerne om dyrevelfærd er vi derimod meget enige i, og det er noget af det, Folketinget hele tiden skal være opmærksom på i kommende lovgivning. Man skal selvfølgelig være god ved dyrene i den korte tid, de er her på Jorden, og derfor er vi enige i, at der skal gøres noget ud af det fremover. Men de to foreliggende forslag kan vi ikke støtte.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Ordføreren for forslagsstillerne til L 27, hr. Bent Hindrup Andersen.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Fødevareministerens allerførste kommentar til mit forslag, L 27, var, at det havde overlevet sig selv tidsmæssigt, fordi der i øjeblikket forhandles om en vandmiljøplan, og det er en interessant kommentar, synes jeg. Efter min opfattelse betyder det, at ministeren her i salen har afgjort, at der ikke kan blive nogen aftale med V og K, og at der så bliver en aftale med SF og Enhedslisten.

Udspillet fra regeringens side til V og K omhandler ikke ammoniakfordampninger og forholdene i staldene. Det ved ministeren jo, og han ved også, at hvis og såfremt – og vi håber, det sker – forhandlingerne med V og K bryder sammen, har vi en aftale om en model, der også omhandler det samlede kvælstoftab, altså også staldene. Med den model bliver der for alvor sat noget ind, og det bliver gjort økonomisk interessant virkelig at optimere alle forholdene i staldene. Det får også stor effekt for arbejdsmiljøet, klimaet og andre forhold, for hvis man for alvor skal gøre noget ved ammoniakfordampningen, skal man have fat i fuldspaltestaldene og muligvis staldene med delvise spaltegulve, altså med en meget lille overflade og halm. Det allerbedste er selvfølgelig halmbaserede husdyrsystemer og dyr ud på friland, og det ligger der også en motivering til i den model, vi har forhandlet med SF og regeringen om, og som vi er enige om vil komme igen.

Jeg er altså nødt til at konkludere og forstå ministeren således, at såfremt forhandlingerne med V og K bryder sammen, er der udsigt til en ordning; men ministeren ved jo lige så godt som jeg selv, at den ikke træder i kraft i morgen. Selv de bedste af de ting, vi forhandler om, får først effekt om et halvt år eller måske lidt mere, hvis det går godt, og det er derfor, vi har foreslået, at mens vi udformer den aftale, som vi håber at lave med regeringen, skal der ikke være et ophedet tempo i byggeriet og indsendelsen af byggetilladelser.

Jeg forstår på ministeren, at hvis man laver en aftale med Venstre og De Konservative, bliver både hr. Kristen Touborgs og mit eget forslag aktuelt, fordi ingen af problemerne kan løses med den aftale, man laver med Venstre og De Konservative. Det synes jeg er en interessant ting, men jeg vil da alligevel håbe, at det bliver

med os, regeringen indgår en aftale, og det tror jeg stadig på.

Og så til nogle af kommentarerne til selve forslaget. Jeg vil gerne sige, at det, der er afgørende for arbejdsmiljøet, er luftforholdene i staldene, og i en fuldspaltet stald er det endnu ikke lykkedes hverken at ventilere sig eller sprøjte sig med hverken olie eller vand ud af det problem, der opstår af den elendige kombination af ammoniakdamp og dyrenes skæl, som hedder det respirable støv. Det er denne uheldige cocktail, vi vil begynde at se resultaterne af på folk, der har arbejdet 8 timer om dagen i disse stalde.

Ministeren kom næsten til at sige, at halm er skadeligt, men det håber jeg ikke ministeren mener. Selvfølgelig kan man te sig åndssvagt i en halmstald og i halmbaserede husdyrsystemer, men det er sådan, at hvis vi kigger på alle de svin, der slagtes fra de stalde, har de et langt, langt mindre antal brystsygdomme, og det er et udtryk for, at der er bedre luftforhold i de stalde. Det kan vi måske vende tilbage til, og jeg regner da også med, at det er derfor, ministeren selv fastslår i sit eget kvalitetsmærke, at der skal være halm i staldene. I virkeligheden forstår jeg sådan set ikke, hvorfor ministeren afviser forslaget med den kommentar, at de ting, vi vil stoppe, handler om det samme, som ministeren vil fremme med sit kvalitetsmærke.

Hvis vi tager Socialdemokratiets ordfører, har jeg været inde på, hvad jeg mener, og der er blevet svaret af hr. Peter Christensen. Jeg vil blot gentage, at hr. Peter Christensens sidste argumenter om, at et stop for spaltestalde ikke løser alle problemer, er fuldstændig rigtige. Det løser ikke alt, men det vil give et pusterum til at tænke sig om og få defineret, hvordan forholdene skal være.

Jeg vil gerne samtidig svare fru Addi Andersen fra Centrum-Demokraterne, at det her netop ikke er et stop for at bygge stalde til løsgående søer, og det er det ikke, fordi de som oftest er på fast gulv og med halm. Det er kun det, som vi alle sammen og store dele af befolkningen gerne vil have sat en bremse for eller have tilrettelagt en udvikling af, nemlig den store, industrialiserede svineproduktion. Det er den, der rammes af dette forslag.

Dermed vil jeg også gerne kommentere Det Radikale Venstres argumenter. Et af dem er, at vi jo ikke alle sammen kan bygge økologisk nu. Det er ikke det, der menes med forslaget. Det,

der menes, er, at man netop ikke kan anvende de store fabrikker med fuldspaltestalde til slagtesvin til økologisk drift. Man må finde på noget andet, den dag man skal til at lægge om. Det kan så være gårdhoteller eller andre ting, men de kan ikke bruges til husdyr.

Det er fejlinvesteringer af format, der foregår, og det er dem, vi gerne vil have lagt en bremse på, indtil Folketinget har fundet sine ben, både med hensyn til hvordan svineproduktionen skal være – det er det, som statsministeren har varslet – og også indtil der er en sikring for, hvordan man kan reducere miljøbelastningerne især med hensyn til den industrialiserede svineproduktion.

Jeg mener sådan set, at regeringens og De Radikales begrundelse for ikke at støtte forslaget ikke holder, men det er jo ikke altid, at det er argumenterne, der tæller. Jeg mener, at vi har utrolig gode argumenter, som netop også følger det, som man i hvert fald både fra regeringens og De Radikales side siger ved festlige lejligheder.

Så vil jeg til sidst også sige noget om beslutningsforslag nr. B 70, hr. Kristen Touborgs forslag. Jeg synes, der er en rigtig god idé i hr. Kristen Touborgs forslag, nemlig at man skal til at kigge på den samlede dyretæthed inden for det enkelte amt. For hovedproblemet er, at hvis man skal have en ordentlig udvikling af husdyrproduktionen i Danmark, skal vi generelt nok noget ned i antal dyreenheder, men vi skal også have noget af produktionen flyttet over til øerne.

Derfor mener jeg, at det faktisk er den allerbedste måde at gøre det på: I stedet for at kigge på harmonikrav, altså dyreenheder pr. ha, skal vi kigge på dyreenheder pr. amt, hvis vi skal have en spredning af husdyrbesætningerne i Danmark. Det synes jeg er en meget god idé, og jeg tror, at hvis man begynder at kombinere disse ting, dyreenheder pr. ha og måske også størrelserne og så i øvrigt får fjernet kravet i landbrugsloven om, at man skal eje den jord, man kører sin gødning ud på, vil man egentlig godt kunne få skruet en meget god regulering sammen. Det ville løse det problem, der er i dag: at hvis man kun piller ved én af tingene, f.eks. dyreenheder pr. ha, betyder det en øjeblikkelig stigning i jordpriserne, fordi de store køber op for at få den tilstrækkelige mængde jord.

Et andet problem er, at hvis man isoleret kigger på de besætninger, der er på 250 dyreenhe-

der og derover, får man nogle argumenter imod sig miljømæssigt, for hvis man ser på en svinefabrik, er det faktisk sådan, at de, der ligger over 250 dyreenheder, har en bedre foderudnyttelse, de har bedre gylleudstyr, og de har også et mindre medicinforbrug. Det hænger sammen med, at de har en helt anden kapital bag deres drift end en svinefabrik med f.eks. 125 dyreenheder, der producerer på samme måde, altså med fuldspaltestalde, som hr. Kristen Touborg har nævnt.

Nu er jeg godt klar over, at hr. Kristen Touborgs argument for 250 dyreenheder ikke er det miljømæssige, men det strukturmæssige, men disse ting skulle gerne kædes sammen, og det kan faktisk gøres. Samtidig mener jeg, man skal have fjernet det forhold, at man skal eje den jord, man kører gyllen ud på.

Med disse bemærkninger vil jeg sige, at jeg er meget skuffet over især regeringspartiernes holdning til dette lovforslag og i øvrigt også til beslutningsforslaget. Holdningen fra Venstres side var forventelig, men regeringspartiernes, dvs. De Radikales og Socialdemokratiets holdning er jeg ret skuffet over.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 70, hr. Kristen Touborg.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt allerførst knytte nogle kommentarer til Enhedslistens forslag, lovforslag nr. L 27, og med det samme sige, at det forslag kan SF støtte. Vi finder, det er hensigtsmæssigt at gå ind og give nogle meldinger i tide, så der ikke bliver foretaget flere milliardfejlinvesteringer, end der allerede er blevet foretaget.

Derfor er det vores grundlæggende holdning, og det gælder også for vores eget forslag, at det er en god idé, at Folketinget melder ud med nogle langsigtede linjer, og det er reelt det, der ligger i Enhedslistens forslag.

Det er bare et foreløbigt stop for at undgå, at man i en overgangsperiode, inden Folketinget i øvrigt får lavet et færdigt lovgrundlag, går hen og får en situation, hvor der f.eks. kommer en voldsom masse ansøgninger om zonetilladelse til store svinefarme. Sådanne ansøgninger gælder en tilladelse over en årrække, og man kan sige, at det ville indebære, at der kunne komme store fejlinvesteringer, som vi bør undgå. Vi bør selvfølgelig i stedet for melde ud til landmændene, hvad der er Folketingets ønsker, og hvad

det langsigtede mål er, så man undgår disse fejlinvesteringer.

Om vores forslag, B 70, sagde fødevareministeren, at VVM-godkendelserne er gode nok, og at det sådan set er tilstrækkeligt til at styre de store enheder. Det er jeg ikke enig med fødevareministeren i. Jeg mener ikke, der er lagt tilstrækkelige muligheder ud til de folkevalgte for f.eks. at sikre, at et område, hvor der er mange svin i forvejen, ikke bliver yderligere udvidet. Derfor vil vores forslag efter vores opfattelse være en sikring af, at vi undgår disse meget store svinefarme.

Jeg lyttede også efter, at fødevareministeren samtidig sagde, at der kan være mange andre legale grunde til, at man ikke ønsker at have mere end 250 dyreenheder. Til det vil jeg gerne sige, at det er jeg glad for at ministeren udtrykker fra talerstolen, for der er klart nok en bred vifte af elementer, som vi skal benytte os af her. Det er ikke så enstrengt, at man kan sige, at kører man ind på ét område, vil man dermed gå ind og få bedre forhold generelt set.

Noget af det, der er gået som en rød tråd gennem debatten, er, at man skulle afvente Strukturudvalgets forslag, og det vil jeg medgive at man godt kunne have afventet. Når vi alligevel har besluttet at tage debatten her, er det på baggrund af, at det kunne se ud, som om udvalget eller dele af udvalget på en eller anden måde havde fundet facit, før regnestykket rigtig var stillet op.

Det er det indtryk, man kunne få, når man læser de indlæg, der har været i pressen her i sensommeren og i efteråret. Her har vi den holdning, at det kan være en rigtig god idé at gå ind og blande sig i den offentlige debat, og at vi i Folketinget tager vores ansvar alvorligt og sender nogle signaler til det udvalg, som vi selv har nedsat, om, at de også skal tage deres opgave alvorligt.

Det er medvirkende til, at vi har fundet, det ville være en rimelig fornuftig ting, at vi i dag fik en debat om disse ting. Jeg kan også sige, at det er meget i forlængelse af det, som statsministeren har udtalt. Statsministeren fandt tilsyneladende heller ikke, at det gik den helt rigtige vej, så han valgte også at gå ud og blande sig i debatten uden at afvente, at Strukturudvalget barslede med sit resultat.

Hr. Peter Christensen anførte, at man behandler dyr som ting, og at regeringen og Socialdemokratiet vil gøre meget for at undgå vækstfremmere, og samtidig sagde hr. Peter

Christensen, at han opfordrer ministeren til klare regler for disse stalde. Jeg er utrolig enig i alle de udsagn, som hr. Peter Christensen kom med, og det er så kun et spørgsmål om, hvordan man får det udmøntet.

Også her kan man sige, at hr. Peter Christensen, da han talte om beslutningsforslag nr. B 70, udtrykte, at man skal afvente udvalgets anbefalinger, men jeg opfatter hr. Peter Christensens tale sådan, at også Socialdemokratiet har visse bekymringer over de meget store bedrifter, der ligger ud over 250 dyreenheder.

En af grundene til, at vi har fremsat forslaget nu, er også, at der indtil dato eller i hvert fald indtil udgangen af 1996 var oprettet ca. 1.000 bedrifter med over 250 dyreenheder. Det kan umiddelbart godt se ud, som om det ikke er så mange fordelt over hele landet, men man må samtidig sige, at med den eksplosion, der har været i strukturudviklingen i det sidste år, er der et ret stort behov for, at vi fra Folketinget går ind og giver de udmeldinger, som vi mener skal til på lang sigt.

Hr. Henning Urup fra Venstre sagde sådan set ikke andet om vores forslag, end at man vil afvente udvalgets arbejde, og det har jeg redegjort for, hvordan vi ser på.

De Radikales fru Vibeke Peschardt hørte jeg på den måde, at De Radikale vil have løst problemet med strukturudviklingen. Jeg forstår det sådan, at De Radikale ønsker, at den strukturudvikling, der foregår i øjeblikket, skal stoppes, og det er vi meget enige i. Så må vi se, om vi kan finde de redskaber, der skal til.

Afslutningsvis vil jeg sige, at såvel lovforslag nr. L 27 som beslutningsforslag nr. B 70 kun er elementer på en vej hen imod en mere dyreetisk og økologisk forsvarlig svineproduktion. Der er flere, der har været inde på, at disse forslag ikke alene vil kunne løse problemerne. Det er jeg helt, helt enig i at de ikke vil, men de er elementer i en lang række af de elementer, der skal til, for at vi kan få ordentlige forhold for vores svineproduktion, og for at vi kan få en struktur fremover, som er hensigtsmæssig for Danmark som helhed.

Fødevareministeren (Henrik Dam Kristensen): Først til hr. Kristen Touborg, som gav udtryk for, at han syntes, jeg i første omgang sagde, at VVM-direktiverne var gode nok. Jeg tror faktisk, at det, jeg sagde, var, at VVM-direktiverne er indsat som en stopklods, og at miljøministeren rent faktisk, så vidt jeg er orienteret, har et

nyt direktiv til høring blandt de relevante parter, for at man kan være sikker på, at vi får helhedsindtrykket i det.

Jeg er meget enig med hr. Kristen Touborg, når han siger, at strukturudviklingen formodentlig indeholder en bred vifte af elementer, og at man skal tage sit ansvar alvorligt. Det er netop det, som regeringen gjorde, i øvrigt i samarbejde med SF og andre partier, da vi i foråret bad om at få nedsat et udvalg, så vi kunne få et ordentligt diskussionsgrundlag, og eventuelt også, hvis vi måtte finde behov for det, et ordentligt beslutningsgrundlag.

Nu står vi altså noget, der ligner halvanden måneds tid eller noget i den retning fra, at vi har resultatet af dette udvalgs arbejde.

Så synes jeg, man skulle være så loyal i forhold til sin egen beslutning i foråret, at man gav det lidt tid.

Så lad mig sige, at jeg principielt har den holdning, at hvis jeg ved, hvad jeg vil på et område, så beder jeg altså ikke nogle i forvejen travle mennesker om at sætte sig ned og komme med analyser og komme med forslag, så vil jeg hellere gennemføre det, og sådan oplevede jeg diskussionen i foråret: at der var flere, der havde den indgangsvinkel til det – i øvrigt også hr. Kristen Touborg – så derfor forstår jeg ikke, at man ikke vil give det den tid, der er brug for. For det var jo ikke nogen syltekrukke, vi bad om; det var faktisk et meget hurtigtarbejdende udvalg.

Jeg er ikke helt klar over, om hr. Bent Hindrup Andersen havde slået den negative hørelse til eller han havde slået den polemiske facon til. én af delene må det i hvert fald være, for der var en for mig lidt uforståelig diskussion om vandmiljøet, henførende til de diskussioner, der netop i disse timer er med Folketingets partier.

Jeg mente nok, at jeg havde læst rigtigt, og nu har jeg så konstateret det, for medmindre der er en trykfejl i lovforslaget fra Enhedslisten, står der i bemærkningerne bl.a., at der er »brug for en tænkepause til at udarbejde en politik, der redder vandmiljøet«, og det var rent faktisk det, jeg svarede hr. Bent Hindrup Andersen på. Så hvordan dét kan kobles sammen med ammoniakfordampningen og V og K osv., må stå lidt hen i det uvisse.

Så siger hr. Bent Hindrup Andersen også, at det her forslag ikke løser alt. Og nej, hvor er jeg enig! Det her forslag løser ikke alt, og det er jo netop det, der er regeringens pointe, at vi ikke synes, det er godt nok.

Og så er der en anden pointe, nemlig en pointe, som går ud på, at jeg ikke ved, hvor klogt det er af Folketinget at debattere en specifik type staldsystemer, for min tekniske viden kunne måske nok komme til at mangle noget. Men det, som jeg synes Folketinget har en klar forpligtelse til, er at diskutere, hvilke vilkår vi ønsker at give husdyrene i Danmark, og dér kan vi få nogle klare holdningstilkendegivelser i forhold til halm og i forhold til mange andre velfærdsting, og dem udtrykker vi så som politikere.

Efterfølgende må vi så se, om de enkelte staldsystemer er i stand til at leve op til de klare tilkendegivelser, som Folketinget har givet, og dér skal jeg ikke gøre mig klog på, om spaltestalde er egnede til det eller ej, men viser det sig, at de ikke er det, ja, så har problemet løst sig selv.

Så uanset om det var den negative hørelse eller den polemiske indgangsvinkel, hr. Bent Hindrup Andersen havde i dag, så kan jeg endnu en gang slå fast:

Vi er faktisk mere ambitiøse end det, som lovforslaget her giver udtryk for, og derfor er de to ansvarlige ministerier på det her område, nemlig Justitsministeriet og Fødevareministeriet, også gået i gang, og vi vil kigge på den eksisterende dyreværnslov, og vi vil sikre, at dyrevelfærd bliver implementeret i forbindelse med ombygning og nybygning, uanset hvilket staldsystem vi taler om, for det er det, hele regeringens filosofi går ud på.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg ved ikke, om det var polemisk, men for det første vil jeg gerne lige understrege, at jeg håber, vi er enige om, at halvdelen af forurenningen af vores vandmiljø med ammoniak og kvælstof kommer fra fordampningen i stalde og lagre, og at den anden halvdel er det, man mister, og som går nedenunder igennem grundvandet og ned i vandboringerne og også ud i mange af åløbene.

Og vi fik det meget klart illustreret den dag, hvor Teknologirådet afholdt en høring herinde på baggrund af Mariager Fjord, og hvor man gav udtryk for, at fordampningen nu er så katastrofal, at selv i skovdriften, hvor der ellers ikke er den store udvaskning, begynder der at blive udvaskning, så lyngen går ud, fordi der overgødes, og at hovedparten af kvælstoffet i haven kommer fra fordampningen.

Det, der så kan opfattes polemisk, og som er årsagen til, at vi kritiserer den måde, som Vandmiljøplanen har fungeret på indtil nu, er, at den ikke har taget hånd om det forhold og ikke har skabt en motivering til at gøre noget ved det.

Det er det, der helt klart er vores kritik af den måde, Vandmiljøplanen fungerer på, og det er også det, der er vores kritik af det forslag, som regeringen har lagt frem for Venstre og De Konservative, for det går kun på nedsivningen i jorden.

Ellers har jeg misforstået forslaget, men er det ikke sådan, at jeg har forstået forslaget ret: at det alene koncentrerer sig om forholdene ude i marken? For så kunne jeg godt tænke mig at høre fra fødevarerministeren, om der også, eventuelt sammen med os, er planer om andre ting, som kan gøre noget ved den anden halvdel af forureningen med kvælstof.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget og forslaget til folketingsbeslutning til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af lovforslag nr. L 92: Forslag til lov om ændring af lov om Danmarks Grundforskningsfond. (Mulighed for en delvis uddeling af fondens kapital og ændring af fondens uddelingspraksis).

Af forskningsministeren (Jytte Hilden).

(Fremsat 20/11 97).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Internationaliseringen stiller krav til alle i samfundet om international orientering og om dygtighed, så man kan klare sig i den internationale konkurrence, og det gælder også for forskningsindsatsen.

Derfor er det en af de absolut væsentligste opgaver i forskningspolitikken at skabe rammer, der kan fremme en god forskning.

Grundforskningsfonden har til opgave at bidrage til, at forskere og forskergrupper kan gennemføre interessante og gode forskningsprojekter eller etablere mere varige miljøer i samarbejde med eksisterende forskningsinstitutioner.

De har bare fået et problem, fordi succesen med regeringens økonomiske politik har gjort, at man ikke længere kan disponere over den årlige indtægt, som man egentlig havde regnet med, da konstruktionen blev lavet. Den indebærer nemlig, at man kun må anvende renterne, efter at man har inflationssikret sin grundkapital, og det vil halvere den årlige indsats, hvis vi ikke gør noget.

Og med de skærpede krav om internationalisering og med kvalitetskravene efter den internationale målestok i forskningsverdenen, samtidig med at vi har et velfærdssamfund, som vi ønsker at bevare og videreudvikle, og som er baseret på, at vi kan konkurrere på dygtighed i denne verden, så er der behov for, at vi investerer mere i forskning og ikke mindre.

Socialdemokratiet kan derfor støtte, at halvdelen af grundkapitalen i grundforskningsfonden i de kommende 8 år investeres aktivt frem for som hidtil passivt, sådan at det hidtidige aktivitetsniveau kan fastholdes.

Det er Socialdemokratiets vurdering, at de øvrige ændringer i forslaget skaber mere klarhed over, hvordan opgaven skal løses.

Det gælder adskillelsen af bestyrelsen og den daglige ledelse, og det gælder også samarbejdet med de eksisterende forskningsmiljøer og kravet om klarhed over finansieringen af enten afsluttede forløb eller indlejring i eksisterende institutioner.

Hvad angår forslaget om, at halvdelen af de projekter, der finansieres, skal ligge inden for de prioriterede områder som følge af den nationale strategi og de uddybende delstrategier, kan Socialdemokratiet også tilslutte sig dét.